

Sångpostillan - Första söndagen i Advent

Bidrag från Bengt Pleijel
2007-11-16
Senast uppdaterad 2019-11-24

Första söndagen i advent

Ett nådens år

Tredje årgångens läsningar:
GT. Sakarja 9:9—10
Epistel: Johannes Upp. 5:1-5
Ev.: Matteus 21:1-9
Alternativ text: Lukas 4:16-23
Psaltarpsalm 24

Dagens bön:
Nådens Gud,
du som kommer till oss i Jesus Kristus,
vapenlös men starkare än världens makter,
hjälp oss att under detta nya kyrkoår
ta emot dig i våra liv och i vår församling.
Låt ditt ord och dina sakrament
Ge oss ny kraft och glädje.
I Jesu namn.
Amen.

Advent – av latinets adventus =ankomst, en beteckning på julens förberedelsestid, ”julfastan”.
Jesus från Nasaret går här fram än som i gången tid.
Lukas berättar idag om vad som hände i Nasarets synagoga. Anders Frostensson berättar i sin psalm 39 om att det som Jesus gjorde då, gör han nu. Vi startar med denna viktiga relation till Jesus.

Vill du höra Bengt Pleijel predika och Anne Mette Pleijel Johnsson läsa text och sjunga? Klicka här!

Predikans text: Lukas 4:16-23

Jesus kom till Nasaret, där han hade växt upp, och på sabbaten gick han till synagogan som han brukade. Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet:

Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädje bud för de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.

Han rullade ihop boken och gav den tillbaka till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina blickar riktade mot honom. Då började han tala till dem och sade: ”I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig.” Alla prisade honom och häpnade över de ljuvliga ord som utgick ur hans mun. Och de frågade: ”är det inte Josefs son?”

Då sade han till dem: ”Snart kommer ni med talesättet: Läkare bota dig själv! och säger: Allt som vi har hört att du har gjort i Kafarnaum, gör det i din hemstad också.”

Vi läser psalm 39 vers 1: Jesus från Nasaret går här fram än som i gången tid,
löser ur vanmakt, ur synd och skam,
ger oss sin kraft och frid: himmelriket är nära.

Lukas berättar om att Jesus från Nasaret kommer tillbaka till Nasaret. Där har han vuxit upp. Han har lekt med de andra pojkarna vid brunnen, klättrat i bergen, gått i skola där, lärt sig snickaryrket av Josef. Men sedan har han lämnat Nasaret. Han slår sig ned i Kafarnaum, som ibland kallas Jesu egen stad. Den blir centrum för hans verksamhet.

Det händer mycket omkring Jesus. Det som Jesus säger är fyllt av livskraft. Sjukdomar försvinner. Hälsan, det friska livet

kommer in i människor.

Allt detta har man hört om i Nasaret. Ryktet hade gått före. Inte så underligt att folket i Nasaret är nyfikna på Jesus. När sabbaten kommer, går Jesus till synagogan, där man samlats till gudstjänst. Gudstjänsten går ungefär till som hos oss. Man ber böner, läser texter, predikar. Gudstjänsten tar flera timmar. (Jäkt, stress, snabbgudstjänst är en modern uppfinning.)

När man ska läsa någon text så går man fram till det heliga skåpet längst fram. Under djupa bugningar tar man fram några rullar. Sju män läser var sitt avsnitt ur Moseböckerna. Sen tar man fram en profetulle. Man ber nu Jesus läsa. Jesus väljer inte själv rulle. Han tar emot den rulle som man ska läsa ur. Han väljer inte själv text. Rullen är hopbunden på ett bestämt ställe: Jesaja 61. Det är dagens text. Den börjar med orden: Herrens Ande är över mig...

Nu kan vi fråga: Vad angår detta oss? Vi kan också fråga så här: Varför tröttnar vi inte på att lyssna till dessa urgamla texter? Texten är snart 2000 år. Den citerar en text som är 2.700 år. Beror detta på att vi i vår kulturella bildning också är intresserade av det som är gammalt och fornt. Är intresset för kyrkan denna första söndag i Advent ett musealt intresse? Eller är det kanske så att vi känner en sådan släktskap med de här människorna i Nasaret och människorna i Jerusalem?

Vi är som Nasaretsbor, trötta på långtråkigheten, vi vill gärna ha något nytt.

Vi är som Jerusalemsbor, vi längtar någonstans långt inne i oss efter att strö palmer och ropa Hosianna och sjunga ut vår längtan, vår kärlek och vår hängivenhet. Eller är det inte så?

I Nasaret lämnar man till Jesus det dyrbaraste man ägde: bokrullen. Vi kan lämna det dyrbaraste vi har till Jesus: våra liv. Vi vill att han ska hjälpa oss att öppna dem, läsa i dem, tolka dem, ge oss meningen.

Men våra liv är ibland som boken med sju sigill, som episteln talar om. Johannes gråter häftigt över att det inte finns någon som kan öppna den och se i den. Men en av de äldste, berättar Johannes i sin syn, säger: Gråt inte, se han har segrat, lejonet av Juda stam, skottet från Davids rot, Han kan öppna boken med dess sju sigill. (Joh Upp 5:4-5)

Jesus kan öppna, Jesus kan tolka ditt liv. Det är en hemlighet med Jesus. Guds Ande är över honom. Himmelska krafter är med där Jesus går fram. Himmelsk klarsyn!

Anden gör levande. Det är Guds Ande som gör att det plötsligt spritter till i en text, blir liv i en gudstjänst. Det är Anden som hjälper oss att se att Jesus från Nasaret går här fram än som i gången tid. Och det är Guds helige Ande, som hjälper oss att se att det händer något där Jesus går fram. Han löser ur vanmakt och synd och skam, han skänker sin kraft och frid.

Låt oss nu sjunga psalm 39 vers 1

Vi läser psalm 39 vers 2
Fattiga ger han sin rikedom,
läker de slagnas sår.
Den som var bunden och trött och tom
frihet och glädje får: Himmelriket är nära.

Jesus talar om varför han har kommit. Den helige Ande har smort honom för denna uppgift. Jesus är den Smorde. Han är Kristus säger vi, när vi talar grekiska. Och Messias, när vi talar hebreiska. Jesus är invigd för en uppgift. Vilken?

Lägg märke till de starka ord Jesus nu säger. Han proklamerar sin livsuppgift. Herrens Ande är över mig, han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga.

Ett glädjebud! Det är ju något som går som en ilning genom ryggmärgen. Något som får oss att hoppa högt.

Men nu kan det förstås hända att man inte reagerar så. Man har hört det förr. Möter det med en gäspning. Eller så möter man det med en förfäran. Man upptäcker att de bibliska rikedomarna inte är till för mig. Jag är inte fattig. Jag är så till brädden fylld av mitt eget.. Det finns ingen plats för Jesus. Det finns ingen plats för Jesus!!!

Men om du är stilla ska du märka att något händer. Ett adventsljus tänds. Någon går in i ditt liv med det. In i ditt livs mörkerrum. Då får plötsligt se hur fattig du är, där du sitter med alla dina prylar och krav och avundsjuka och snålhet. Släng ut det där, säger Jesus. Jag har något bättre att ge.

Sedan säger Jesus: Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna. Är det vi? När vi under förra milleniet sjöng psalmen Fädernas kyrka, sjöng vi

Ännu ur fångelse natt och kvalm,
ljöd genom gallret en kämpes psalm:
Det var en svensk som satt fången.

Är det mig, det handlar om?. Fångad av så mycket. Bunden och trött och tom. Kanske bunden av en människa, som man känner sig så låst av. Jag är inte mig själv i hennes närhet. Blir rädd. Kanske jag är fångad av ord som människor sagt: Hopplös, omöjlig, duger inte. Jag kan också vara bunden vid prylar och dåliga vanor, bunden av anden i flaskan i stället för av den helige Ande. Jag kan också binda andra med mina ord, med negativa tankar.

Man kan bli fri från detta. Jesus är sänd att förkunna frihet för de fångna. Jesu ord är befriande. Viktigt att lyssna till hans ord. Något händer då.

Jesus är också sänd att förkunna syn för de blinda. Jag är inte blind. Men blundar. Vågar inte se in i verkligheten själv. I de djupa samtal som Jesus för med den lärde Nikodemus, säger Jesus, att när man blir född på nytt öppnas ögonen och man kan se Gud rike. (Joh 3:1ff)

Jesus säger att han också är sänd att ge de förtryckta frihet. De förtryckta finns i många länder idag. Men också alldeles omkring oss. Den förtryckte, den som alla trampar på, skrattar åt, vänder ryggen åt, förlöjligar, hackar på, mobbar. Varje gång man är med att förtrycka någon lägger man in sprängstoff i den människan, plötsligt kan det explodera. Den förtryckte blir en förtryckare...

Men Jesu ord är befriande ord. Han kan lösa en människa. Han kan ge henne ett människovärde. Han kan tala in sin kärlek. Få henne att förstå att hon är älskad och dyrbar.

Jesus säger att han också är sänd att förkunna året som Herren valt. Ett starkt uttryck! Ett löfte om framtiden! Framtiden är något mycket opersonligt, mörkt, skrämmande, något kallt och hemskt. Men nu hör du någon som säger: Följ mig! Kom följ med! Han räcker ut sin hand i mörkret. Du behöver inte möta framtiden ensam. Framtiden har fått ett ansikte. Jesus vänder sitt ansikte mot dig och säger: Följ mig! Och där han är där är himmelriket nära.

Låt oss nu sjunga psalm 39 vers 2
Vi läser psalm 39 vers 3 Öppna ditt hjärta i bön och bot,
upplåt vart hemligt rum.
Red dig att taga Guds Son emot,
tro evangelium: Himmelriket är nära.

Vad händer sedan i Nasarets synagoga? Jesus rullar ihop bokrullen, ger den tillbaka till tjänaren och sätter sig ned. Alla har sina ögon riktade mot Jesus. Andlös tystnad. Man väntar på att han skall säga något, kanske hålla en predikan.

Men han säger bara detta: I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig. Det händer något när vi läser denna gamla bibelbok tillsammans med Jesus. Vi hör hur han talar. Och orden i boken reser sig upp och drar in oss i det som sägs. De blir inte längre stumma ord i en bok, de får liv, de rör sig mot oss. De utför det som sägs. Ja, detta är Jesu programförklaring

Jesu ord ger
glädjebud åt de fattiga, frihet åt de bundna,
syn för de blinda, frihet åt de förtryckta,
en framtid och ett hopp, ett år av nåd …

Men detta sker inte utan vår vilja. Jesus tvingar inte sina lösningar på oss. Han vill ha vårt ja. Vi får säga: ”Ja, Jesus, jag vill öppna mitt liv för dig, jag vill att du ska komma in i alla mina hemliga rum, och hjälpa mig med det som finns där. Kom in i mitt liv med friskhet och rening och liv och glädje”. Det är kanske först när vi öppnar för Jesus, säger ja till Honom, som vi upptäcker att hans ord är ljuvliga.

Eller vad menade de?

Alla prisade honom och häpnade över de ljuvliga ord som utgick ur hans mun. Det var ljuvliga ord! Men det blev rabalder ändå. Varför? Därför att de utgick ur hans mun. Ska han ta dessa ord i sin mun, han som är Josefs son? Vilken förmåtenhet!

Hedegård översätter: Då trädde alla upp som vittnen mot honom och förundrade sig över de nådens ord som han talade. Hela synagogan kom i uppror. Ögonen blixtrade. Knytnävar höjdes. Vassa ord slungades ut. Ska han, Josefs son, ta sådana ord i sin mun? ”Vem tror du, att du egentligen är, Jesus Josefsson?”

När det lugnat sig något börjar Jesus tala. Vi anar en djup sorg, ja nästan vredens upprördhet i hans röst. Snart kommer ni med talesättet: Läkare bota dig själv! Allt som vi har hört att du gjort i Kafarnaum gör det i din hemstad också. (Lukas 4:23)

Kan vi känna igen oss här? Ja, vi kan i alla fall känna igen de tre frestelserna som Jesus fick enligt Lukas 4. De ljuvliga orden (Lukas 4:22) liknar den andra frestelsen att få regera över alla riken i världen (Lukas 4:5-8), festelsen att bli beundrad, få makt.

Den första frestelsen var att göra bullfest av stenar (Lukas 4:1-4) Den frestelsen liknar orden i texten: Läkare bota dig själv. (Luk 4:23). Lev för dig själv! Se till att du själv får det bra. Är det inte i den frestelsen som vi själva ofta är så fångade. Man är sig

närmast. Lev för dig själv. Men Jesus sa nej till den frestelsen. Han ville inte va en frälsare för sig själv. Han vill hjälpa oss ur den frestelsen. Han vill befria oss från vår nöd så att vi kan dela hans nöd för människor omkring oss.

Men man sa inte bara: Läkare bota dig själv. Man kom också med krav på att Jesus skulle göra under precis som i Kafarnaum. (Lukas 4:23) Och är inte detta den tredje frestelsen, den från tempelmuren. Kasta dig ned. Imponera på andra. Gör ett cirkustrix. Gör något som kittlar våra nerver. (Luk 4:9).

Men de under Jesus gjorde, gjorde han därför att människor var i nöd, inte för att imponera. Matteus berättar om ett besök i Nasaret. Jesus gjorde inte många underverk där eftersom de inte vill tro. (Matt 13:38).

Fattar ni det här? Jesus kunde inte göra särskilt mycket i Nasaret av samma skäl som han inte kan göra särskilt mycket i Sverige. I många andra länder, ja. Men väldigt litet här.

Varför? Jo därför att man både i Nasaret och i Sverige ser ned på Jesus. Man har en liten lyckojesus som ska ställa upp när det passar mig. Och när han inte ställer upp, anklagar man honom.

I Bibeln är vatten symbol för liv, hälsa, friskhet. De strömmar av levande vatten som kommer från Jesus (Joh 7:37-39) når mig inte om jag håller Jesus därnere. Vatten rinner uppifrån och ned. Jag måste stiga ned och se hur Jesus sitter på tronen. Jesus är Herre. Annars blir det bara livaktighet, men inte liv. Duktigheter som gör oss trötta. Krav och kramp och en massa andra tråkigheter.

Fattar ni nu hur viktigt det är att vi öppnar vårt hjärta i bön och bot, att vi öppnar också de hemliga rummen, där vi smusslar med skräp och fiffel och oärlighet. Det måste finnas plats för Jesus i vårt inre. Då händer något fantastiskt: Himmelriket är nära.

Låt oss nu sjunga psalmen 39 vers 3 Ordbrukare

Din uppgift: att bruka och bevara och vårda orden

(Jfr 1 Mos 2:15, 1917 och Bibel 2000)) tänk till:

Vad har Herren sagt till Dig i denna predikan? Hör vad Herren säger nu:

Dessa ord som jag idag ger dig skall du lägga på ditt hjärta (5 Mos 6:6)* skriv upp dem ..

* bädda ner dem i hjärtats mylla ..

* vattna dem med bön

* var sedan nyfiken på vad som händer Dagens ordfrön: Herrens Ande är över mig, ty han har smort mig

att frambära ett glädjebud för de fattiga.

Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna

och syn för de blinda,

att ge de förtryckta frihet

och förkunna ett nådens år från Herren

Lukas 4:18-19 Leta sedan reda på fler bibelord som du skriver upp, bäddar ner i hjärtats mylla, vattnar med bön

Ur bibelskolans

skattkammare

1. Agneta Enander: första Advent. Bibelfönstret
2. Eva Spångberg: Jag en åsna
3. B Pleijel: Jesus rider in i Jerusalem, Nyfikenhetsvandring 24:1
4. Ylva Eggehorn: Hosianna, Nyfikenhetsvandring – Skafferiet.